

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 303/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., K., zastúpenej advokátkou JUDr. E. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P/56/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2008 doručená sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P/56/2005.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Dňa 21. 02. januára 2005 podala matka sťažovateľky návrh na Okresný súd Košice I. o určenie výživného na dcéru J. S... voči otcovi T. S...“

Dňa 11. 05. 2006 bol tento návrh z dôvodu dosiahnutia plnoletosti sťažovateľky zmenený tak, že na miesto pôvodnej navrhovateľky do konania na strane navrhovateľa vstúpila sťažovateľka.

...

Okresný súd Košice I. rozsudkom zo dňa 21. 09. 2006 o veci rozhodol tak, že môjho otca zaviazal k plateniu výživného v sume 4.500 Sk mesačne od 01. 02. 2005 do budúcnosti a dlžné výživné v sume 81.900 Sk od 01. 02. 2005 do 31. 08. 2006 mu povolil súd splácať v 500 Sk mesačných splátkach.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 31. 10. 2007 sp. zn. 8 CoP/364/2006-33, 7105204152 vrátil vec súdu prvého stupňa ako predčasne predloženú odvolaciemu súdu a to s poukazom na tú skutočnosť, že prvostupňový súd nerozhodol o celom predmete konania.

Doplňacím rozsudkom tohoto súdu zo dňa 29. 11. 2007 súd vo zvyšku môjho nároku návrh zamietol.

Dňa 20. 12. 2007 som prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podala voči cit. rozsudkom odvolanie a ani k dnešnému dňu vo veci nie je právoplatne rozhodnuté.

...

Ako z uvedeného vyplýva, Okresný súd Košice I. je v konaní nečinný (vo veci nekonal) a konanie neúmerne predlžuje, čím porušuje moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, upravené v článku 48, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

...

Pri uplatnení ochrany môjho základného práva som využila všetky právne prostriedky, ktoré mi právne predpisy na jeho ochranu poskytujú. Dňa 30. 06. 2008 som

podala sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona Slovenskej národnej rady č. 757/2004 Z. z. o súdoch.“

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základne právo J. S., upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I. v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P/56/2005 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I. prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. J. S. priznáva finančné zadosťučinenie 204.000,- Sk (slovom: dvestoštyritisíc korún), ktoré je Okresný súd Košice I. povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohoto rozhodnutia (nálezu).

4. J. S. priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 6.732,-Sk (slovom: šesťtisíc sedemstotridsať dva korún), ktoré je Okresný súd Košice I. povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. E. H., K. ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohoto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd listom zo 6. augusta 2008 vyzval sťažovateľku na predloženie okrem iného aj dokladu o podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu a jeho odpoveď na sťažnosť. K sťažnosti bol pripojený len list sťažovateľky z 15. júla 2008 adresovaný okresnému súdu (adresát nebol predseda okresného súdu).

Sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne podaním z 27. augusta 2008 zaslala ústavnému súdu pôvodný súdny návrh, návrh na zmenu účastníka konania, rozsudok okresného súdu z 27. septembra 2006, odvolanie sťažovateľky proti tomuto rozsudku a uznesenie Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 31. októbra 2007 o vrátení veci prvostupňovému súdu, rozsudok okresného súdu z 29. novembra 2007, rozsudok krajského súdu z 30. mája 2008, avšak požadovaný doklad o doručení sťažnosti na prietahy v súdnom konaní predsedovi okresného však nezaslala a ani nijako na uvedenú požiadavku nereagovala.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľka preukáže, že využila označené právne prostriedky, ktoré mala počas namietaného súdneho konania k dispozícii, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľka túto podmienku nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“.

V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľka v prerokúvanej veci nespĺnila požiadavku namietania prieskumu v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázala, že ju nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie

sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Keďže z obsahu sťažnosti ani z odpovede na výzvu ústavného súdu zo 6. augusta 2008 nebolo zistené, že by sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že aj keby podaniu sťažovateľky z 15. júla 2008 priznal účinky podanej sťažnosti na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu, aj v takom prípade by platilo, že toto podanie sťažnosti v krátkom čase po doručení sťažnosti ústavnému súdu (24. júla 2008) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05).

Navyše ústavný súd zistil, že v čase podania sťažnosti okresný súd nemohol vo veci konať, pretože spis sa nachádzal od 3. januára 2008 do 31. júla 2008 na krajskom súde, ktorý prejednával a rozhodoval vo veci odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 27. septembra 2007 a doplňujúcemu rozsudku z 29. novembra 2007 (sťažnosťou bol namietaný iba postup okresného súdu, pozn.).

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 CoP/6/2008 z 30. mája 2008 čiastočne potvrdil napadnutý rozsudok v spojení s doplňujúcim rozsudkom a v zostávajúcej časti zmenil napadnutý rozsudok. Okresný súd doručil rozsudok krajského súdu právnej zástupkyňi sťažovateľky 7. augusta 2008. Konanie vo veci o návrhu sťažovateľky na okresnom súde je skončené.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008